

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-5-44 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-42/770-344
Karar Tarihi : 22.10.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Murat AYBER, Atif BİBER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebinde bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Vişnezade Mah. Prof. Alaeddin Yavaşça Sok. Marmara Apt.
No:4/2 Beşiktaş/İstanbul
- Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat Ticaret
Ltd. Şti.
Bahçelievler Mah. İstanbul Cad. No: 65 Isparta

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Isparta ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinden Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat Ticaret Ltd. Şti.'nin aralarında anlaşarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda; şikayetçi teşebbüsün faaliyetleri için gerekli olan hammaddeleri Göлтаş Göller Bölgesi Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (GÖLTAŞ) ve GÖLTAŞ'ın hazır beton faaliyetlerini gerçekleştiren Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.'den (GÖLTAŞ BETON) tedarik ettiği, çimento açısından GÖLTAŞ'ın Isparta bölgesinde tekel konumunda bulunduğu, bu sebeple çimento fiyatlarını istediği düzeyde tutabildiği; ayrıca GÖLTAŞ'ın hazır beton firması ile yine bu bölgede hazır beton sektöründe faaliyet gösteren Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat Ticaret Ltd. Şti.'nin (KARTAŞ BETON) aralarında anlaşarak 2011 yılından itibaren hazır beton fiyatlarında %54'lere varan artışları gerçekleştirdikleri ve anılan fiyat artışlarının maliyetler ve enflasyon oranlarıyla açıklamanın mümkün olmadığı iddia edilmektedir.
- (3) Şikayetçi raportörlerle yaptığı görüşmede ayrıca, tarafların müşteri paylaştığını da iddia etmiştir.
- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 07.07.2014 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 10.07.2014 tarihli rapor, 07.08.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (5) Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 14.10.2014 tarih ve 2014-5-44/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (6) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (7) Başvuru kapsamında yapılan incelemeler sonucunda, şikayete konu teşebbüsler arasında 4054 sayılı Kanun'a aykırı herhangi bir anlaşma tespit edilmemiştir.
- (8) Öte yandan, hazır beton fiyat artışlarına ilişkin olarak yapılan incelemede, hazır beton fiyatlarının Ocak 2013-Ağustos 2014 döneminde artış eğiliminde olduğu görülmüştür. Buna göre, KARTAŞ BETON'un hazır beton fiyatları, C25/30 vasfındaki üründe yaklaşık (.....), C30/37'de ise (.....) oranında artmıştır. Aynı dönemde, GÖLTAŞ BETON'un aynı ürünler için fiyatları sırasıyla (.....) ve (.....) oranında artış göstermiştir. Söz konusu tarihler arasında; KARTAŞ BETON'un çimento alım fiyatları yaklaşık (.....), GÖLTAŞ BETON'un ise (.....) oranında artmıştır.
- (9) Yukarıdaki tespitler çerçevesinde, hazır beton fiyatlarındaki artışların çimento fiyatlarındaki değişimden kaynaklandığı anlaşılmıştır.
- (10) Diğer taraftan, KARTAŞ BETON'un, GÖLTAŞ BETON'un müşterilerine caydırıcı ölçüde yüksek fiyat teklif etmek suretiyle hazır beton taleplerini karşılamadığı, bu durumun müşteri paylaşımından kaynaklandığı iddiasına ilişkin olarak ise, anılan teşebbüslerin gelen satış verileri üzerinde yapılan incelemede GÖLTAŞ BETON ve KARTAŞ BETON'un aynı müşterilere satış yaptığı tespit edilmiştir. Bir diğer deyişle, taraflar arasında müşteri paylaşımı bulunmamaktadır.
- (11) Yukarıda yer verilen bilgiler dikkate alınarak, dosya konusu iddialara yönelik soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (12) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(22.10.2014 tarihli ve 14-42/770-344 sayılı Kurul Kararı)

Kurulun 22/10/2014 Tarih ve 14-42 Sayılı Toplantısında görüşülen Isparta'nın ilinde hazır beton üreticilerinden Göltaş Hazır Beton ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat Ticaret Ltd. Şti.'nin aralarında anlaşarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına üzerine 07.08.2014 tarih ve 14-26/543-M(2) sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen önaraştırma

sonucunda verilen “...4054 sayılı Kanunun 41. Maddesi uyarınca şikayetin reddiyle soruşturma açılmaması ...” kararına aşağıdaki gerekçelerim nedeniyle karşıyım.

Başvuruya konu dosya ile ilgili olarak şikayetçilerden alınan dilekçede GÖLTAŞ ÇİMENTO'nun Isparta ilinde tekel konumunda olması sebebiyle Ocak 2011 ile Ağustos 2013 döneminde KARTAŞ BETON ile birlikte % 54 oranında artış yaptıkları bu kadar büyük artış için makul bir gerekçe olmadığı ileri sürülmektedir.

Şikayete konu raporda raportörler adı geçen teşebbüslerden alınan bilgiler çerçevesinde KARTAŞ ve GÖLTAŞ BETON teşebbüslerinin anılan dönemde hazır beton için (.....) oranında artış yaptıkları tespiti yapılmıştır.

Raportörler bu artışların anlaşmadan ya da uyumlu eylemden kaynaklandığına ilişkin anlaşma ya da uyumlu eylem niteliğinde birincil belge ya da bu belgelere ulaştırabilecek iletişim belgelerine ya da diğer bir ifade ile ikincil belgelere ulaşılamaması nedeniyle ve bahse konu artışları çimentoya yapılan (.....) oranında artışlarla açıklanabileceği ifade edilerek soruşturma açılmaması istenilmiştir. Kurul bu tespite katılmıştır. Oysa ki iki teşebbüsün birlikte aynı zaman ve oranlarda yaptıkları artışlar ekonomik ve rasyonel gerekçelere uymamakta ve 4054 Sayılı RKHK nun 4/3. maddesine uygunluk arz etmektedir.

Çok sayıda incelemeye konu olan ve belge bırakmamakta önemli tecrübeler edinen ve örgütlü yapıları nedeniyle sık olarak değişik ortamlarda bir araya gelebilen bir sektörde yapılan benzer ve paralel fiyat artışlarının maliyet artışları ile açıklanamayan tespitleri ile birlikte değerlendirildiğinde Kanun'un 4. maddesinin 3. fıkrasına uyan eylemler olduğu kanaatini güçlendirmektedir. Şüpheden öte tespitler içeriyor olması nedeniyle de detaylı incelenmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği üzere 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak Rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasak olup, bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasada ki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına kaine teşkil edeceği ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her birinin uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği öngörülmüştür.

Yine RKHK 'un 40.maddesinde geçen “Kurul resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için ön araştırma yapılmasına karar verir” hükmü ile 41. maddesinde geçen “ön araştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir” hükümlerinin değerlendirilmesinden aslolanın rekabet ihlali şüphesi olduğu, bu varsa ön araştırma ile ya da ön araştırmaya bile gerek olmadan doğrudan soruşturma açılabileceğidir.

Nitekim Danıştay'ın Kurulun verdiği önaraştırma kararlarının temyizen incelendiği kararlarında; ön araştırma sürecinde elde edilen bilgi ve delillerin hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde soruşturma açılmamasını gerektiriyorsa soruşturma açılmayacağı, ancak bu sonuca ulaşmaya engel olacak bir kuşku varsa soruşturma açılması gerektiği hususu açık bir şekilde dile getirilmiştir.

Önaraştırma neticesinde Kanunun 4. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartların varlığına rağmen delil bulunmadığı gerekçesiyle soruşturma açılmaması sürecin henüz bitmemiş olması nedeniyle de doğru bir uygulama da değildir. Bilindiği üzere ön araştırma süreci rekabet ihlaline yönelik şüphenin bertaraf edilmesine yönelik tespitlerin yapılması sürecidir. Karara konu önaraştırma raporunda şüpheleri yok edecek tespitlerden ziyade şüpheleri artıracak tespitlere yer verilmektedir. Bu aşamada yapılan tespitler rekabet ihlalini kesin olarak ortaya koymasa bile ya da diğer bir ifadeyle Kurul tarafından ceza verilmesine yeter görülmesi bile sürecin devamına yani soruşturma açılmasına karar vermek gerekir. Bu sürecin devamında Kurul'ca nihai karar verilene kadar yeni delillerin tespitinin mümkün olabilmesi, bu süreçte aktif işbirliğinde bulunabilecek teşebbüs yetkililerinin çıkabilecek olması dikkate alındığında süreci devam ettirmenin zorunlu ve gerekli olduğu düşünülmektedir.

RKHK'nun 4. maddesinin son fıkrasında teşebbüslerin Uyumlu eylem iddiasından kurtulmalarına imkan verecek savunma yapmalarına imkan verilmeksizin ya da onların açıklamalarının baştan doğru kabul edilerek onların lehine karar vermek Kanunun verdiği hakların yeterince kullanılmadığı anlamına da gelmektedir.

Nitekim, Kurumumuz uygulamasında da ön araştırma safhasında ihlali ortaya koyabilecek nitelikte önemli bilgi belge elde edilememiş iken soruşturma döneminde ihlalin varlığını ortaya koyan delillere ulaşıldığı, pişmanlık başvurularının alındığı çok sayıda dosya bulunmaktadır. Bu konuda benzer uluslararası örneklerin de zikredilebilmesi mümkündür.

Uyumlu eylem konusunda doktrinde de teşebbüslerin paralel davranışlarının uyumlu eylem kabul edilebileceği, paralel davranışlar ile bilinçli paralelliklerin delil başlangıcı kabul edilip soruşturma açılabilirliği, oligopolistik yapının mutlaka fiyatları artırmak şeklinde tecelli etmeyebileceği kabul edilmektedir.

Danıştay'ın 13. Dairesinin bu kapsamda Kurulun Uyumlu eylemle ilgili olarak verdiği Maya kararlarını (27.06.2000 tarih 00-24/255-18 sayılı ve 23.09.2005 tarih ve 05-60/896-241 sayılı) tasdik ettiğinin diğer bir ifade ile tarafların iptal işlemlerinin reddedildiğinin bilinmesinde yarar bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Göltaş Hazır Beton ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat Ticaret Ltd. Şti'nin birlikte fiyat tespit ettiklerine yönelik iddiaların incelenmesi neticesinde yapılan ve Kanunun 4/3 maddesine uyan tespitler nedeniyle Danıştay kararları ve doktrindeki görüşler doğrultusunda mevcut kuşkuları açıklığa kavuşturmak için soruşturma açılması gerekirken bunun yapılmaması kararına karşıyım.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi